Profiel

‘HET IS NIET HET WOORD MAAR DE VATBAARHEID OM EEN GEWAARWORDING
TE ONDERVINDEN DIE IN DE OPVOEDING VAN BELANG IS’

Helen Keller - doof en blind - werd een les voor allen

met dank aan haar onderwijzeres Anne Sullivan

50 jaar geleden overleed in Easton, Connecticut, op 87-jarige leeftijd Helen Keller. Helen werd in 1880 in Tuscumbia, Alabama geboren. Ze schreef haar eerste boek toen ze 22 was en zou tijdens haar leven uiteindelijk 12 boeken schrijven, over haar leven, sociale kwesties en spiritualiteit. Ze voltooide een universitaire studie, gaf lezingen in meer dan 40 landen, was een activiste en propageerde een optimistische levensinstelling. Ze ontmoette een groot aantal beroemdheden en was met velen van hen bevriend, met enkele van hen al op jonge leeftijd. Op zichzelf een vol, rijk en boeiend leven. Maar wat het werkelijk bijzonder maakt, is dat Helen Keller doofblind was. Ze kon niet zien en niet horen.

Tot in haar tweede levensjaar was Helen Keller een gezond kind. Een ziekte beroofde haar van het licht in haar ogen en het geluid. Pas enige tijd na haar herstel werd haar ouders duidelijk dat Helen doof en blind was. Wie zou hebben kunnen voorspellen dat dit doofblind kind wereldberoemd en een groot voorbeeld zou worden? Deze opmerkelijke levensweg werd mede mogelijk door de komst van een privé-onderwijzeres naar Tuscumbia kwam toen Helen zes was. In haar biografie schreef Helen: ‘De gewichtigste dag die ik mij uit mijn leven herinner, is die waarop mijn onderwijzeres Anna Mansfield Sullivan bij mij kwam ( ) ‘Tot op die dag was mijn geest een duistere kamer geweest, wachtend op de woorden die zouden binnenkomen de lamp die gedachte heer, ontsteken…’

Samenstelling:
redactie Vakblad Profiel

Toen Helen 6 jaar was, werd het voor Helen's ouders allengs moeilijker het opgroeiende kind te begeleiden. Ze zochten een privé lerares en kwamen onder meer via Alexander Graham Bell, uitvinder, oprichter van de Bell telefoon maatschappij en pleitbezorger voor goed onderwijs aan doven en blinden, uit bij de Perkins School voor de Blinden in Boston. In de zomer van 1886 was de 24-jarige Anne Sullivan daar net afgestudeerd als lerares toen ze de baan bij de Kellers kreeg aangeboden. Anne was met 14 en zelf bijna geheel blind op school in Boston gekomen. Door enkele operaties kreeg ze op wonderlijke wijze haar gezichtsvermogen deels terug. Ze werd opgeleid tot lerares voor blinde en doofblinde kinderen. Ze leerde braille en het hand- of vingeralfabet, een methode die was ontwikkeld door de eerste directeur van de school. De leerling betastte daarbij voorwerpen - bijvoorbeeld een kopje of bloem - met haar linkerhand en tegelijkertijd spelde Howe 'k-o-p-j-e' of 'b-l-o-e-m' in haar rechterhand. Anne aanvaardde de baan bij de Kellers waar ze in maart 1887 als lerares arriveerde, onervaren maar vastbesloten.

Anne werd bij haar komst bij de Kellers opgewacht door Helen. Haar vader zei tegen de jonge onderwijzeres: 'Zij heeft de hele dag geweten dat er iemand werd verwacht en is in een grote opwinding geweest vanaf het ogenblik dat haar moeder naar het station ging om u te halen.' Drie dagen na haar aankomst in Tuscumbia schreef Anne in een brief: 'Ik had verwacht een teer bleek kind te zien maar het heeft er niets van. Zij is stevig en blozend, in haar bewegingen zo vrij als een jong veulen; zij heeft niets van dat zenuwachtige dat in blinde kinderen dikwijls zo droevig is. Zij is heel gezond; haar moeder zegt dat ze na die ene ziekte die haar van haar gezond en gehoor beroofde geen dag onwel is geweest. Haar gelaat is verstandig, maar men zou zeggen: zonder ziel erin. Men ziet dadelijk dat zij blind is. Zij glimlacht zelden en schijnt afkerig van liefkozingen, behalve van haarmoeder. Zij is opvliegend en eigenzinnig en alleen haar broer James kan haar bedwingen. Het moeilijkste vraagstuk voor mij zal zijn haar aan tucht te gewennen, zonder haar wil te breken. Ik zal in het begin langzaamaan gaan en trachten haar liefde te winnen.( ) De onrustige geest van het kind tast in het duister. Haar onbedreven, onrustige handen vernielen alles wat zij aanraken, omdat zij niet weten wat zij er anders mee moeten.'

Helen Keller - doof en blind - werd een les voor allen

De dag waarop ze arriveerde, begon Anne met doceren, allereerst met het woord 'p-o-p' die ze had meegebracht voor Helen. Er is een foto van Anne en de jonge Helen met een pop. In de dagen en weken na Anne's komst leerde Helen

woorden spellen in de hand, zonder echter de betekenis ervan te vatten. Ze leerde verschillende soorten kralen in een bepaalde volgorde rijgen. Maar alles, aankleden, aan tafel zitten en eten met bestek, was een strijd. Helen wilde nooit het geringste toegeven, schrijft Anne. 'Als zij niet kreeg wat zij verkoos, dan was dat doordat zij haar vazallen niet had doen begrijpen, wat zij wilde. Iedere onvervulde wens was het signaal voor een hartstochtelijke uitbarsting en hoe ouder zij werd, hoe heviger de aanvallen werden.'

Helen's ouders waren gewend Helen in alles toe te geven. Maar ze stemden ermee in toen Anne ruim een week na haar komst met Helen een klein tuinhuis op afstand van het woonhuis betrok. Anne besloot hierin haar eigen intuïtie te volgen. 'Ik heb er veel over nagedacht en ik raak er steeds meer overtuigd dat gehoorzaamheid de poort is, waardoor kennis maar ook liefde in de ziel van een kind kan binnendringen'.

Na de nodige driftbuien legde Helen zich bij de nieuwe situatie neer. In de weken daarna voltrok zich in haar geleidelijk een verandering. Ze werd rustiger, de regelmaat in de dag deed haar goed, ze leerde woorden en ze vroeg zelf naar enkele woorden. Bij Helen ontstond een besef dat de dingen een naam hadden en dat de vingerspraak de sleutel was voor alles wat ze wilde weten. Een maand na de komst van Anne vond Helen de sleutel die haar de hele tijd was aangereikt en die haar in staat stelde de deur tot haar eigen leven te openen. Anne schreef hierover: 'Vanmorgen, terwijl zij zich waste, vroeg zij de naam van water en ik spelde w-a-t-e-r in haar hand. Later viel mij opeens in dat dit haar op weg kon helpen. Ik nam haar mee naar de pomp en liet er haar kroes onder houden. Terwijl het koude water daarin vloeide, spelde ik w-a-t-e-r in Helen's vrije hand en de gewaarwording van het koude water die daarmee samenging, scheen haar treffen. Ze liet de kroes vallen en bleef stokstijf staan. Er kwam een nieuwe uitdrukking op haar gezicht en zij spelde enige maken het woord 'water'. Toen ging zij op de grond zitten, wees op de pomp en vroeg plotseling mijn naam. Ik spelde 'juf' en juist op dat moment kwam de meid met Helen's kleine zusje aan. Zij spelde baby' en wees naar de meid. Op weg naar huis was zij zeer opgewonden en leerde de namen van alles wat zij aanraakte, zodat in een paar uur haar woordenschat met dertig nieuwe vermeerderd werd.'

Helen schreef over haar herinnering aan deze indringende gebeurtenis in haar eerste boek: 'Tot op die dag was mijn

Helen Keller - doof en blind - werd een les voor allen

geest een duistere kamer geweest, wachtend op de woorden die zouden binnenkomen en de lamp die gedachte heet, ontsteken ... ( ) Mijn onderwijzeres was bijna twee weken bij mij geweest en ik had al achttien of twintig woorden geleerd voordat eensklaps een gedachte in mijn brein schoot, evenals de zon plotseling de slapende wereld beschijnt; op dat ogenblik van verlichting werd het geheim van de taal mij geopenbaard en ik kreeg een kijkje van de mooie wereld die ik op het punt was te gaan bewandelen. Mijn onderwijzeres was de hele morgen bezig geweest met te trachten mij te laten begrijpen, dat de kroes en de melk in de kroes verschillende namen hadden, maar ik was erg dof en ging voort met het een voor het ander te spellen, totdat Miss Sullivan wel alle hoop om het mij te leren verloren moest hebben. Eindelijk stond zij op, gaf mij de kroes en leidde mij naar de pomp. Iemand was aan het pompen en toen de koele frisse stroom eruit, liet mijn onderwijzeres mij de kroes eronder houden en spelde w-a-t-e-r. Water! Dat overrompelde mijn ziel, en zij ontwaakte, in het volle besef van de morgen vol van blij jubelend gezang. Tot op die dag was mijn geest een duistere kamer geweest, wachtend op de woorden zouden binnenkomen en de lamp die gedachte heet, ontsteken...

Ik leerde die dag een aantal woorden. Ik weet niet meer welke, maar wél dat moeder, vader, zuster en juffrouw ertoe behoorden. Het zou moeilijk zijn een gelukkiger kind te vinden dan ik die avond was, toen ik in mijn bedje lag en dacht aan al die vreugde die de dag mij had gebracht, en voor de eerste maal verlangde ik naar een nieuwe dag die zou komen. De volgende morgen werd ik wakker met blijdschap in mijn hart. Alles wat ik aanraakte, scheen te trillen van leven. Dat kwam doordat ik alles zag met het nieuwe vreemde, mooie gezicht dat mij gegeven was. Na die tijd was ik nooit meer boos, want ik begreep wat mijn vrienden tot mij zeiden en ik had het heel druk met het leren van allerlei verwonderlijke dingen. In de eerste blije dagen van mijn bevrijding zat ik nooit stil. Ik was voortdurend aan het spellen en aan het uitvoeren van de woorden die ik spelde. Ik liep, huppelde, sprong en zwaaide, onverschillig waar ik mij bevond. Alles knopte en bloeide. De kamperfoelie hing in heerlijk geurende lange guirlandes en de rozen waren nog nooit zo mooi geweest. Mijn onderwijzeres en ik leefden van de ochtend tot de avond in de lucht, en ik verheugde mij innig in het vergeten licht en de wedergevonden zonneschijn...'

Helen Keller - doof en blind - werd een les voor allen

In enkele maanden tijd breidde Helen's woordenschat met honderden woorden uit. Alles, elke locatie, elke ontmoeting,

elke nieuwe gebeurtenis was een les. Anne: 'Ik beschouw mijn leerling als een vrij en werkzaam wezen, wier eigen spontane opwellingen mijn beste gids moeten zijn. Ik heb altijd met haar gesproken precies als met een gewoon kind, en erop aangedrongen dat anderen dat ook zouden doen. als iemand mij vraagt, of zij een woord zou begrijpen, dan antwoord ik altijd: 'Het komt er niet op aan, of zij een enkel woord of gezegde begrijpt, of niet. Zij zal de zin ervan wel raden door het verband met andere woorden die zij kent.( ) In mijn keus van de boeken die ik met Helen las, heb ik nooit uitgezocht wat betrekking had op haar doof- en blindheid. Zij leest altijd hetzelfde als wat gewone kinderen van haar leeftijd vermaakt.'

In december 1887, negen maanden na haar komst bij de Kellers, schreef Anne: 'Helen houdt er evenveel als alle horende en ziende kinderen van dat ik haar geschiedenissen vertel. ( ) Zij heeft mij al zo dikwijls om Roodkapje gevraagd dat ik het wel van achteren naar voren zou kunnen opzeggen. Ik laat haar ook versjes leren die haar mooie gedachten in het geheugen prenten. Ik geloof dat die de vermogens van een kind verscherpen, doordat ze de verbeelding prikkelen. Natuurlijk tracht ik niet alles uit te leggen. Als ik dat deed, zou er geen gelegenheid zijn voor het spel van de fantasie. Te veel verklaring richt de oplettendheid van een kind enkel op woorden, zodat de gedachte in haar het geheel ontgaat. Ook zet ik geen kunstmatige gesprekken op touw, wat even geestdodend is voor de leerling als voor de onderwijzeres. Al het praten moet natuurlijk zijn en gedachtewisseling tot enig doel hebben.'

De week van Kerst december 1887 was druk in het huis van de Kellers. Helen bezocht met Anne kinderpartijtjes en de viering rond de kerstboom op school. Anne: 'Het was haar eerste kerstboom; zij was geheel verbijsterd en deed allerlei vragen. 'Wie liet de boom in huis groeien? Wie hingen veel dingen in de boom?' ( ) Het was echter niet moeilijk haar te doen begrijpen dat er voor al de kinderen geschenkjes waren, en tot haar vreugde werd haar toegestaan, die aan de andere te overhandigen. Er waren verscheidene dingen voor haarzelf. Zij legde die op een stoel en weerstond de verleiding ze te betasten totdat ieder kind het zijn had. Eén klein meisjes had minder dan de overige, en Helen drong erop aan dat zij met haar zou delen.'

Het sneeuwde die dag en Helen deelde van harte in de sneeuwpret. Ook thuis genoot ze van de sneeuw en ging

ze met de kinderen van de keukenhulp sneeuwballen gooien. Anne: 'De kersttijd heeft velerlei lessen aan de hand gedaan en Helen's woordenschat is met een groot aantal verrijkt. Wekenlang deden wij niets dan praten en lezen en kerstverhalen vertellen. Natuurlijk tracht ik niet al de nieuwe woorden te verklaren, evenmin als Helen al de verhaaltjes die ik doe ten volle begrijpt; maar door gedurige herhaling prenten de woorden en zinnen zich in haar geest, en van lieverlede komt de betekenis ervan mee. Het was aandoenlijk te zien hoe Helen van haar eerste Kerstmis genoot. Iedereen, vooral de heer en mevrouw Keller, waren diep geroerd bij de gedachte aan het verschil tussen dit heerlijke feest en dat van verleden jaar, waaraan zij met bewustzijn had kunnen deelnemen.'

Helen schreef in haar biografie: 'Lange tijd had ik geen geregelde lesuren. Zelfs toen ik ernstig studeerde, scheen het meer spel dan werk. Alles wat Miss Sullivan mij leerde, illustreerde zij met een mooie geschiedenis of een gedicht. Als iets mij genot gaf of mijn belangstelling wekte, dan praatte zij er met mij over, net alsof zij zelf nog een klein meisje was. Datgene waaraan zoveel kinderen met schrik terug denken als aan een pijnlijk zwoegen door taalkunde, lastige sommen en nog lastiger bepalingen, behoort thans voor mij tot mijn aangenaamste herinneringen. ( ) Over oninteressante bijzonderheden liep zij heen en zat mij nooit achterna met vragen om te zien of ik de les van eergisteren wel onthouden had. Zij bracht mij het droge, technische gedeelte van de wetenscha met kleine porties tegelijk bij, en wist ieder onderwerp zo levendig mogelijk voor te stellen. Zo kon ik het vanzelf onthouden. Wij lazen en studeerden buiten, omdat wij meer hielden van het zonnige bos dan van het huis. Al mijn eerste lessen ademen daardoor de vrije lucht, de heerlijke harsgeur van de dennennaalden, vermengd met die van wilde druiven. In de schaduw van een wilde tulpenboom leerde ik inzien dat alles een les en een aansporing bevat.'

Tijdens een bezoek aan een medisch congres in Cincinatti, begin 1888, was Helen het middelpunt van belangstelling. Anne schreef: 'De geleerde heren vroegen mij telkens hoe ik Helen bijvoeglijke naamwoorden en de namen van afgeleide denkbeelden leerde als: goedheid, geluk. Wel, dat is even gemakkelijk als om een kind te leren hoe een voorwerp heet. Het zou werkelijk een herculische arbeid zijn, aan een kind de woorden te leren, indien de denkbeelden niet reeds bestonden zijn ziel. Als zijn ondervinding en opmerkingen het niet geleid hadden tot het begrip klein, groot, goed, slecht, zuur, zoet, dan zou het niets hebben om de woorden aan vast te knopen. Net zoals een kind zijn

Helen Keller - doof en blind - werd een les voor allen

aangename en onaangename gewaarwordingen door ervaring leert kennen en benoemen, zo leert het ook zijn gevoel onderscheiden, als goed, slecht, zacht, ruw, gelukkig, droevig. Het is niet het woord maar de vatbaarheid om een gewaarwording te ondervinden die in de opvoeding van belang is.'

Helen Keller volgde de middelbare school, leerde Latijn, Grieks, Frans en Duits en bereidde zich in enkele jaren tijd voor op een universitaire opleiding aan Radcliffe College (Bachelor of Arts) die ze in 1900 begon en cum laude afsloot. Deze universiteit, alleen toegankelijk voor vrouwen, was de tegenhanger van het Harvard College (die haar in 1955 een eredoctoraat toekende) dat destijds niet voor vrouwen toegankelijk was. Ze volgde onder meer colleges Frans, Duits, Grieks, Geschiedenis en Engelse literatuur. Tijdens haar gehele school- en studietijd, spelde Sullivan de lessen in haar handpalm. Daarnaast maakte Keller gebruik van brailleboeken. In februari 1900 schreef de jonge Helen in een brief: 'Mijn studie is interessanter dan ooit. In het Latijn lees ik nu de oden van Horatius.' En 'Ik ben nu de trotse eigenaar van vijftien nieuwe boeken, die wij in Louisville besteld hebben. Daaronder zijn: Henry Esmond, Bacon's Essays en Uittreksels uit de Engelse letterkunde. Misschien krijg ik volgende week meer. Is dat niet heerlijk?' Haar opleiding werd betaald door de oprichters van Standard Oil, Henry en Abbie Rogers.

Alles had haar belangstelling, van kwesties over leven en dood tot de ruimte, de aarde, geschiedenis. Maar haar grote liefde ging uit naar literatuur, naar schrijvers en dichters van over de hele wereld, van Tennyson tot de Ilias, van Shakespeare tot La Fontaine. Als jonge tiener bestudeerde ze de historie van Griekenland, Rome en haar eigen land. De Bijbel was een van haar lievelingsboeken. Op de vraag waarom ze zoveel van boeken hield, zei ze: 'Omdat ze mij zoveel vertellen van dingen die ik niet kan zien, en zij zijn nooit moe of treurig zoals de mensen. Zij vertellen mij altijd weer wat ik graag wil weten.' En ze wilde alles weten. Toen ze in de Bijbel bij David las 'Hij leidt mijn ziel' vroeg ze: 'Heeft zij voeten? Kan zij lopen? Is zij blind?' Dat de ziel onzichtbaar was kon er bij haar niet in. 'Als ik opschrijf wat mijn ziel denkt, dan zal zij zichtbaar zijn en de woorden zijn haar lichaam'. Toen ze hoorde van een storm waarbij mensen waren omgekomen vroeg ze: 'Waarom redde God die mensen niet, als hij alles kan?'

Helen Keller - doof en blind - werd een les voor allen

Er wordt beweerd dat er een geheugen is voor het gevoel, net als voor het gezicht en het gehoor. Anne Sullivan vertelde

mensen die er naar vroegen dat zij en Helen Keller beiden ‘in hun vingers’ konden onthouden wat zij hebben gezegd. Helen’s handen waren haar ogen. ‘De hand is de ‘voeler’ waarmee ik door de isolatie en duisternis heen reik en elke vreugde ervaar, elke activiteit die mijn vingers tegenkomen. Met een klein woord van de hand van een ander in mijn hand, een lichte beweging van de vingers, begon het bewustzijn, de vreugde, de volheid van mijn bestaan. Net als Job ervaar ik dat een hand me gemaakt heeft, me vormde en me mijn ziel gaf. In alle mijn ervaringen en gedachten ben ik me bewust van een hand. Wat me beweegt, me enthousiast maakt, is als een hand die me in de duisternis raakt, en die aanraking is mijn realiteit. ( ) Mijn wereld is opgebouwd uit aanrakingssensaties, gespeend van fysieke kleur en geluid; maar zonder kleur en geluid ademt en klopt het van leven. Elk object is in mijn geest verbonden met tactiele kwaliteiten die, in talloze wijze gecombineerd, mij een sensatie van kracht geven, of schoonheid of ongerijmdheid; omdat ik met mijn handen de humor als ook de schoonheid in de uiterlijke verschijning van dingen kan voelen. Bedenk dat jij, afhankelijk van je ogen, je niet realiseert hoeveel dingen tastbaar zijn. Alle waarneembare dingen zijn beweeglijk of onbuigzaam, solide of vloeibaar, groot of klein, warm of koud, en deze kwaliteiten zijn verschillend bepaald.’

Vanaf het moment van het ontwaken van haar bewustzijn en de eerste scholing was haar leven vol en vervuld, van de vroege ochtend tot de late avond. Ze was als jonge tiener een van de pleitbezorgers voor de oprichting van een bibliotheek in haar woonplaats Tuscumbia, die uiteindelijk haar naam kreeg en bestemd was voor blanken en kleurlingen! In 1893 bezocht ze met Anne en Alexander Graham Bell in New York de Wereldtentoonstelling waar ze bij wijze van uitzondering alle presentaties en objecten mocht betasten. In de staat Maine werd in die tijd ook een schip naar haar vernoemd. Als 13-jarige mocht ze in Washington de inauguratie bijwonen van president Grover Cleveland. Langzamerhand werden zij en Anne in hun land bekende personen, een bekendheid die met het jaar groter werd. Vanaf Cleveland tot en met Lyndon Johnson in de jaren ’60 van de vorige eeuw werd Helen door alle presidenten in het Witte Huis uitgenodigd. Helen Keller schreef 12 boeken, over haar leven, sociale kwesties en spiritualiteit. Toen ze 22 was publiceerde ze haar eerste boek, ‘The story of my life’, haar levensverhaal dat enige malen werd verfilmd en op Broadway werd opgevoerd. Ze schreef artikelen, boeken, essays en hield spreekbeurten en zette zich in voor de vrouwenbeweging, arbeidersrechten, het pacifisme en het socialisme en zamelde geld in voor de American Foundation

Helen Keller - doof en blind - werd een les voor allen

for the Blind. Helen en Anne waren vanaf hun eerste kennismaking zeer geregeld onderweg. Ze reisden bezochten samen uiteindelijk 40 landen waar Helen lezingen gaf. Ze ontmoette wereldleiders en beroemdheden zoals Winston Churchill, Jawaharlal Nehru, Golda Meir, Eleanor Roosevelt, Albert Einstein, Emma Goldman, Charlie Chaplin, John F. Kennedy, Andrew Carnegie, Henry Ford en was bevriend met een groot aantal van hen zoals Graham Bell, Mark Twain en Charles Chaplin. Mark Twain zei: De twee meest belangwekkende figuren van de negentiende eeuw zijn Napoleon en Helen Keller.'

Met Anne was ze geregeld te gast bij Graham Bell in Washington en in diens huis op het eiland Cape Breton. Ze woonden samen muziekvoorstellingen bij van grootheden als de violiste Jascha Heifetz en de zanger Enrico Caruso. Bij Caruso legde Hellen haar handen op de keel en de mond en genoot van de trillingen die de stem en de muziek voortbrachten. Aan het Zoellner Strin Quartet, waar ze een goed contact mee had, schreef ze in een korte brief. 'Als u voor me speelt, zie en hoor en voel ik veel wat ik moeilijk onder woorden kan brengen. Ik voel de slagen en golven en de machtige puls van het leven. U bent meesters van een wonderlijke kunst, subtiel en ragfijn. Als u voor me speelt, wordt er onmiddellijk een wonder gesmeed, wordt het zicht aan de blinden gegeven en horen de doven zoete, vreemde geluiden.'

Het leven van Helen en Anne werd verschillende malen verfilmd en was in een uitvoering op Broadway in bijna 800 voorstellingen te zien. 'Alles heeft zijn wonderen', schreef Helen in een brief, 'zelfs duisternis en stilzwijgen en ik leer tevreden zijn, in welke toestand ik mij ook mogen bevinden. Het is waar, soms als ik alleen zit te wachten voor de gesloten poort van het leven, komt er een gevoel van afgezonderd-zijn over mij, en houdt mij gevangen als een koude mist. Daarginds aan de andere zijde is licht en muziek en prettige gezelligheid, maar ik mag daar niet binnengaan. Het noodlot, het stille, meedogenloze noodlot verspert mij de weg. ( ) De onmetelijke stilte ligt zwaar op mijn ziel. Maar dan komt glimlachend de hoop en fluistert: 'Er is vreugde in het vergeten van zichzelf.' En ik tracht weer het licht in de ogen van de anderen tot mijn zon, de muziek in hun oren tot mijn symfonie, en de glimlach op hun lippen tot mijn geluk te maken.'

Helen Keller - doof en blind - werd een les voor allen

‘De meeste mensen meten hun geluk af in termen van fysiek genot en materieel bezit. Als ze een doel bereiken dat ze ver weg aan de horizon plaatsen, hoe gelukkig kunnen ze dan zijn! Zonder die mogelijkheid of de omstandigheden daartoe, zouden ze zich miserabel voelen. Als geluk daaraan wordt afgemeten, dan heb ik, die niet kan horen of zien, elke reden om in een hoek te zitten, de handen te vouwen en te huilen. Als ik ondanks mijn tekortkomingen gelukkig ben, als mijn geluk zo diep is dat je het geloof kan noemen, zo doordacht dat het een levensfilosofie is geworden, als ik, kort gezegd, een optimist ben, dan is mijn getuigenis over het geloof in mijn optimisme het waard gehoord te worden’.

Helen Keller overleed in 1968 op 87 jarige leeftijd. Al in 1936 was Anne overleden, na een ziekbed dat haar weer blind had gemaakt. Polly Thomson, een medewerkster die had leren vingerspellen, was sindsdien Kellers vaste begeleidster. In 1957 kreeg Thomson een hersenbloeding, ze overleed in 1960. Kellers begeleidster tot aan haar dood was een verpleegster, Winnie Corbally.

Bronnen

- E-book The Ultimate Helen Keller Collection, Charles Rivers Editors
- helenkellerfoundation.org/helen-keller/
- Mijn levensgeschiedenis, Helen Keller – Uitgeverij Wereldbibliotheek bv Amsterdam ISBN 90284 2135 1
- helenkeller.nl
- britannica.com/biography/Helen-Keller
- hki.org/our-impact/about-us/helen-kellers-legacy
- Wikipedia